

מהנעשה במכון איילון אוגוסט 2023

כתרי מעוז ורני אורן בעת מסירת הכדור.
צילום: שחר הרמלין

יום עיון תכנית קדם
צילום: גלית אמנו

לכל ידידנו,

חודש אוגוסט כבר חלף כל כך מהר, בחודש זה ביקרו אצלנו 4480 תיירים ומבקרים ישראלים.

יום עיון של תכנית קדם בניצוחה של תמר טוכלר התקיים באולם בית המשלחות.

גם החודש הגיעה מח' חינוך של המשטרה לסדנה, כולל סיור עם רני. מנהלי מפעל יצחק של אלביט תעש יבשה באו לסיור בהדרכתו של רני.

צוות עובדי גבעת התחמושת ובראשם המנכ"ל כתרי מעוז, ערכו סיור במכון איילון בהדרכתו של רני, ובסיומו מסרו לנו כדור 9 מ"מ שיוצר במפעל במכון איילון במלחמת השחרור ונמצא בארמון הנציב בירושלים ע"י גן ארז, היה מרגש. הכדור מוצג במבואת הכניסה שלנו, מוזמנים לבוא ולראות.

הנהלת כפר הנוער של מקווה ישראל קיימו יום הערכות וסיור עם רני. חב' ממן ניהול ופיקוח הגיעו ליום גיבוש לעובדים, כולל הרצאה וסיור עם רני.

* כפי שאתם רואים רני עבד קשה החודש....

מחלקת חינוך של המועצה לשימור קיימו קורס הכשרת שרות לאומי באולם בית המשלחות כולל סיור. (לא עם רני :-)

וגם "שישי שבת ישראלי" חזר החל מהשבוע האחרון של אוגוסט, בתמיכת משרד מורשת והמועצה לשימור אתרים, משפחות רבות שמחו על החזרה של המיזם וראינו זאת בסיורים. מחכים לכם גם בסופ"שים של חודש ספטמבר.

בידידות

רני אורן וצוות מכון איילון

מה היה המרחק בין גן הילדים למפעל?

א. 6 מ'

ב. 3 מ'

ג. בית הילדים היה בדיוק מעל המפעל

ד. 10 מ'

ותשמעו סיפור – שנת הכדור – 1945. מתוך חוברת "מכון איילון"

עד ל 1945 ייצרו בתעש 450 תת-מקלעים מדגם 'סטן' שכונה תמ"ת – תת- מקלע תוצרת תעש. בראשית אותה השנה מתמנה יוסף אבידר (רוכל) על ידי פיקוד ה"הגנה" לתפקיד מנהל תעש. בספרו 'בדרך לצה"ל' מתאר יוסף אבידר את המצב:

לאחר בדיקה ולימוד ראשוני של תכנית הייצור, 'המכונים', וכוח האדם, מצאתי כי חמור מכל הוא המחסור בכדורים. הגעתי למסקנה כי עלי להתרכז בייצור תחמושת ומשיכת מהנדסים צעירים לעבודה, כדי לקדם את הכושר הטכני של מפעלנו. אם נייצר די כדורים, אפשר יהיה להרחיב את ייצור הסטנים. את ה'מכונות של ארזי' הוציאו מהארגזים, אך התברר כי בכך אין די, שכן ייצור הכדור הוא עניין מורכב הדורש ידע. לצורך זה גייס חיים סלון את ארון בלאו, מהנדס שעבד בבתי- חרושת לנשק באוסטריה ובבלגיה והגיע ארצה בראשית מלחמת העולם השנייה. "יש צורך לייצר כדור!" פנה אלי סלון במין פנייה של פקודה, כדרכו... מספר בלאו האוסטרי. 'כשיש צורך, אז אין ברירה, נייצרו' – ענית – "אבל אין מכשירים."

"אין דבר" – ענה לי סלון. "ניקח ונתקין את הגרוטאות שהובאו על-ידי ארזי וחצ'קו" אבל גם נחושת אין!" – היסטתי עוד. "לא יתכן!" – צעק ויצא מכליו – "ניקח שבבי נחושת ונתים, ניקח תרמילים מפגזי תותחים, נסחוב, נגנוב."

'שנת הכדור' החלה. הכדור שלט בייצור בשנה זו.

... ב'סניף' שהיה אחד ממכוני התעש, במגרשי התערוכה בצפון תל- אביב, התמסרה קבוצת עובדים לשיפוץ המכונות הישנות שרכש יהודה ארזי.

ב'מעבדה' וב'חנות' (מכוני התעש במחתרת) ייצרו מכשירים למכונות ומתקנים, להשלמת הכדורים והרכבתם.

...בעיות היו ללא סוף: התגברת על הקושי והשגת את סוג החומרים המתאים – לא ידעת עדיין איך מותחים ממנו תרמיל, איך מרפים את הקשיית – מתיחתו, איך עושים כרכוב. הצלחת בכך – ושוב אינך יודע מה צורה נותנים לקליע, מה משקל העופרת שבו, מה ציפוי? ולאחר אלה, מגיע תורה של הפיקה, התובעת את פתרונה. סוגו ומידתו של הנפץ הודף – גם אלה בעיות הן.

תשובה לשאלת חודש יולי: לאחר קום המדינה הועברו המכונות לתל אביב.

יודעים את התשובה לשאלת החודש החדשה? היכנסו לדף הפייסבוק של מוזיאון מכון איילון וענו נכונה על חידת החודש החדשה